Boerderij ‘t Paradijs in Barneveld brengt samenhang tussen landbouw,natuur en zorg in praktijk

‘Koe zorgt bij mens voor relativering en rust’

MILOU DEKKERS

We zijn in de landbouw gewend om te denken in termen van productie. Wat levert het op in aantallen, kilo’s of bedragen? IJsbrand Snoeij van Boerderij ‘t Paradijs in Barneveld pleit ervoor om de term ‘opbrengst’ breder te zien. ‘Wat dieren voor mensen kunnen betekenen, is ook opbrengst.’

IJsbrand Snoeij in de nieuw aangelegde stiltetuin op Boerderij ‘t Paradijs, een plek om te bezinnen. Foto: Milou Dekkers

ACHTERGROND

Dauw druppelt van tuinbonen die klaar zijn om geoogst te worden. Kippen scharrelen tussen kamille. De naam van de Barneveldse Boerderij ‘t Paradijs behoeft geen uitleg. Uit het aangrenzende bos klinkt gekwetter van vogels. Die zijn ook te horen in de stiltetuin, een nieuw onderdeel van de boerderij waar agrarisch ondernemen wordt gecombineerd met zorg en spiritualiteit.

‘De link van boerenbedrijf naar spiritualiteit is niet moeilijk te maken. Landbouw draait om verbinding maken met de aarde en de natuur, dus je zit al snel op gevoelsniveau’, zegt eigenaar IJsbrand Snoeij. Zijn visie op landbouw ontwikkelde hij over vele jaren.

Snoeijs vader wilde al boer worden. ‘Mijn broertje heeft het syndroom van Down en zou zich fijn voelen op de boerderij. Ik volgde een opleiding om melkveehouder te worden.’

Het overlijden van zijn vader zorgde voor een koerswijziging. Snoeij besloot verder te studeren, tuin en landschapsinrichting en daarna ruimtelijke planvorming in Wageningen. ‘Mijn interesse lag breder dan alleen landbouw. Vooral landbouw in samenhang tot andere functies als natuur en zorg.’

NIEUWE VORM

Snoeij begon een adviesbureau op het gebied van landbouw en zorg, met de droom ooit zelf boer te worden in zijn achterhoofd. De eerste kennismaking met zijn huidige boerderij was als adviseur. De eigenaren zochten een nieuwe vorm om de boerderij voort te zetten. Snoeij schreef een toekomstplan waarin zorg en landbouw waren geïntegreerd. ‘Is dat niet iets voor jou?’ vroeg de eigenaar.

In maart 2006 verhuisde Snoeij met zijn vrouw naar de boerderij en ging aan de slag, met ‘hoofd, hart en handen’. Hij wilde mensen bij de landbouw betrekken. ‘Mensen brengen voedselproducten tot waarde door te vertellen wat ze van je producten vinden. Lever je aan een grote afnemer, dan hoor je dat niet. Ik zou daarom elk boerenbedrijf adviseren een deel van de opbrengst direct te verkopen.’

‘t Paradijs heeft dagelijks veel bezoekers. ‘Iedere dag vijftien ouderen. Met deze dagbesteding ontlasten we mantelzorgers. Ouderen zelf leven op, maar het is hier geen instelling. Ze helpen een beetje mee of praten over de eierwagen die langskomt.’

> ‘Mensen brengen onze voedselproducten tot waarde’

Snoeijs vrouw werkte als kindertherapeut en wilde geen boerin worden. Dus zochten ze een manier om het kinderwerk op de boerderij een plek te geven. Het werd weekendopvang voor kinderen met autisme. ‘Kinderen gaan hier vriendschappen aan, terwijl dat voor veel van hen heel moeilijk is.’

Mensen waren er bijna eerder op de boerderij dan dieren. Meer dan een dwerggeit en een paar sierkippen waren er niet op de 6,5 hectare landbouwgrond waar Snoeij mee begon. Als eerste legde hij een biologische moestuin aan. Inmiddels lopen er negenduizend kippen, is er ruimte voor tachtig varkens en zijn er zo’n veertig koeien.

‘Juist dankzij de mensen zie je wat de opbrengst van deze dieren nog meer kan zijn. Er was hier een meisje dat zich moeilijk kon uiten. Samen gingen we ontsnapte kippen vangen. Dat meisje neemt een duik, heeft de kip beet, houdt het dier boven haar hoofd en zegt: ‘Kijk, ik heb een kip gevangen.’ Een volzin, dankzij het contact met dat dier.’

VERDER KIJKEN

Op die manier kan de agrarische sector volgens Snoeij iets voor mensen betekenen. ‘Kijk verder dan landbouwopbrengsten. Een kip heeft karakter, is vrolijk, nieuwsgierig, maar we denken eieren. Een koe is relativerend en rustig en heeft ook die uitwerking op mensen, maar we denken melk, terwijl een groot deel van de waarde voor mensen juist in het karakter van het dier besloten ligt’, stelt hij.

‘We hebben een boerenbedrijf. Onze inkomsten komen niet alleen uit zorg, maar ook uit landbouw’, benadrukt Snoeij.

Als voorzitter van het Biohuis, dat belangen van biologische boeren behartigt, is het geen verrassing dat de ondernemer biologisch boert. Het past bij zijn filosofie dat je opbrengst breder moet zien dan enkel productie. ‘Het gaat niet om hoe verdien ik het meest, maar hoe krijgen ook anderen in de keten een eerlijke prijs.’

NEVENEFFECTEN

De ondernemer benadrukt het belang van een gezonde bodem. Minder gewasbeschermingsmiddelen zou een goede stap zijn. ‘De neveneffecten van hoe we land nu gebruiken zijn te groot. Dit is niet houdbaar voor de bodem en het klimaat. Daarmee maak ik boeren geen verwijt, maar mezelf als afnemer. Mensen willen goedkoop voedsel en houden daarmee dit systeem in stand.’

Snoeij pleit ook daarom voor een vermaatschappelijking van de landbouw, waarbij mensen zich bewust zijn van waar hun voedsel vandaan komt en vervolgens bereid zijn hiervoor meer te betalen. Op die manier kan een boer weer meer investeren.

Hier ligt ook een taak voor de boeren: ‘Laat mensen zien wat je doet. Zo maak je de burger medeverantwoordelijk voor voedselproductie. Dat is niet de makkelijkste weg, maar als het makkelijk was, was het er al lang geweest.’

Stiltetuin voor inspiratie en bezinning op ‘t Paradijs

De stiltetuin is het nieuwste onderdeel van Boerderij ‘t Paradijs in Barneveld. ‘Eigenlijk is de hele boerderij een plek van rust, maar ik wilde een stuk reserveren als dankbaarheid voor wat het land te bieden heeft’, zegt IJsbrand Snoeij.

In de tuin van 0,5 hectare staan in een cirkel vier grote panelen van plexiglas met schilderingen die de thema’s bidden, leren, dienen en vragen verbeelden. De vier panelen staan kruislings tegenover elkaar en vormen samen de basis voor datgene waarvoor de stiltetuin is bedoeld: bezinnen, bespiegelen en verbinden.

‘In een tijd waarin alles maakbaar is, zijn er ook veel dingen die ik niet begrijp, niet kan begrijpen en niet wil begrijpen. Maar dat brengt ook van alles in beweging, daar staat de tuin voor. Het wordt een plek van rust, dankbaarheid en inspiratie. Een plek voor bezinning, ook op landbouw.’ Vandaag, zaterdag 16 juni, is er een open dag op Boerderij ‘t Paradijs.

▶ *https://boerderijparadijs.nl*

Boerderij ‘t Paradijs biedt ook dagbesteding voor ouderen.

Het bedrijf telt 9.000 kippen, 80 varkens en 40 koeien.

Vrijwilligers helpen onder meer in de groentetuin op de boerderij.